

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

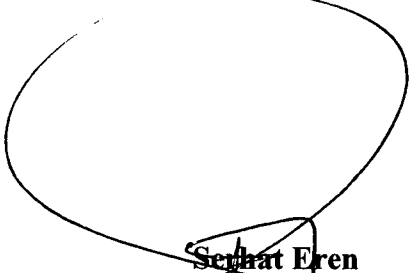
Sayı : 15.275

Tarih : 04.12.2025

37438

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren
Diyarbakır Milletvekili

4 Aralık Dünya Madenciler Günü kapsamında Türk Toraks Derneği tarafından düzenlenen "Her Yönüyle Pnömokonyoz" sempozyumu, Türkiye'de işçi sağlığı açısından kritik bir tabloyu ortaya koymuştur. Sempozyumda hem yeraltı madenlerinde hem de yapay taş, mermer işleme, seramik, dökümhane ve diş protez laboratuvarları gibi sektörlerde pnömokonyoz vakalarının hızla arttığı aktarılmıştır. 60 yaşın üzerindeki bir madencinin anlatımları, yeraltı madenlerindeki çalışma koşullarının resmi belgelerle örtüşmediğini açıkça ortaya koymuş, işçilerin 150 yıllık makinelerle çalıştırıldığı, iş güvenliği ekipmanlarının yetersiz olduğu, grizu uyarıcı cihazların işlevselliğinin dahi bilinmediği ve denetimlerin yok denecek kadar az olduğu ifade edilmiştir.

Türk Toraks Derneği Meslek Hastalıkları Çalışma Grubu üyesi Prof. Dr. Peri Arbak'ın aktardığına göre, 2024 yılında bildirilen 888 meslek hastalığının 114'ünü pnömokonyoz oluşturmakta, ancak düşük tanı ve düşük bildirim nedeniyle gerçek tablo çok daha ağır görünmektedir. Yapay taş sektöründe görülen agresif seyirli yeni nesil silikozis vakalarının özellikle genç işçiler arasında hızla arttığı; buna rağmen ülke çapında özel bir erken tanı ve tarama programının henüz bulunmadığı belirtilmiştir.

Ayrıca, Kürtlerin yoğun yaşadığı illerdeki madenlerde düşük ücret, uzun mesai, koruyucu ekipman eksikliği ve kayıt dışı çalışmanın daha yaygın olduğu; işçilerin toza karşı korunma ve sağlık taramalarına erişiminin daha sınırlı kaldığı yönünde ciddi değerlendirmeler bulunmaktadır. Bu tablo, işçi sağlığındaki eşitsizliği ve bölgesel halk sağlığı kırılganlığını derinleştirmektedir. Pnömokonyoz gibi tamamen önlenemez bir hastalığın Türkiye'de hâlâ ciddi bir halk sağlığı sorunu olması, erken tanı, tarama, rehabilitasyon ve sosyal güvence mekanizmalarında ciddi eksiklikler bulunduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye'de 2020-2024 yılları arasında pnömokonyoz tanısı alan toplam kaç işçi bulunmaktadır? Tanıların illere ve sektörlerle göre dağılımı nedir?

- 2- SGK istatistiklerinin gerçek tabloyu yansıtmadığı yönündeki uzman görüşleri dikkate alınarak, pnömokonyoz ve diğer toza bağlı hastalıklar için tanı ve bildirim sisteminin güçlendirilmesine yönelik bir çalışma başlatılmış mıdır?
- 3- Yapay taş işlerinde çalışan işçiler için yeni nesil silikozise yönelik ülke çapında erken tanı ve periyodik tarama programı kurulması planlanmakta mıdır?
- 4- Yeraltı madenlerinde çalışan işçilere yönelik solunum fonksiyon testi, radyolojik değerlendirme ve toz maruziyeti takibini içeren standart bir sağlık izlem protokolü uygulanmakta mıdır?
- 5- Pnömokonyoz tanısı alan işçilere yönelik fiziksel, sosyal ve ekonomik rehabilitasyon hizmetleri için Bakanlığınızın özel bir programı var mıdır?
- 6- Kürtlerin yoğun yaşadığı illerdeki madenlerde işçilerin koruyucu ekipman ve sağlık taramalarına erişiminin sınırlı olduğu yönündeki tespitlere ilişkin Bakanlığınız herhangi bir inceleme yürütmüş müdür?
- 7- Türkiye'de kullanılan toz maruziyeti sınır değerlerinin güncellenmesi yönünde Bakanlığınızın yürüttüğü bir çalışma var mıdır?
- 8- Toza maruz kalan işçiler için meslek hastalığı riskine göre zorunlu periyodik tarama yapılmasını öngören yeni bir düzenleme planlanmakta mıdır?